

עמ"ת 16149-08-24 - פלוני נ' מדינת ישראל

פלילי - מעצרים

פלילי - חוק העונשין - עבירות סמים

בית המשפט העליון

עמ"ת 16149-08-24

לפני: כבוד השופטת דפנה ברק-ארז

העורר: פלוני
נגד

המשיבה: מדינת ישראל
ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 15.7.2024 במ"ת 50016-03-24 שניתנה על-ידי כבוד השופט ע' מיכלס ח' באב התשפ"ד (12.8.2024)
תאריך הישיבה: בשם העורר: בשם המשיבה: עו"ד שרית מלצר חתוקה

החלטה

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 15.7.2024 (מ"ת 50016-03-24, השופט ע' מיכלס). בית המשפט המחוזי הורה על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים בעניינו.

2. נגד העורר ושני נאשמים נוספים, שהם בני משפחה שלו, הוגש ביום 21.3.2024 כתב אישום שעניינו עבירות של סחר בסם מסוכן. על-פי המתואר בכתב האישום העורר והנאשמים האחרים מכרו לסוכן משטרתי סם מסוכן מסוג קוקאין ב-7 הזדמנויות שונות (בכל אחת מהן בכמות שנעה בין 98 גרם ל-120 גרם). בגין המעשים המתוארים בכתב האישום יוחסו לעורר שבע עבירות של סחר בסם מסוכן בצוותא חדא לפי סעיפים 13 ו-19א לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977. המשך הדברים יעסוק בעניינו של העורר בלבד.

3. בד בבד עם כתב האישום הגישה המדינה בקשה לעצור את העורר עד תום ההליכים נגדו.

4. בדיון שהתקיים ביום 30.4.2024 בפני בית המשפט המחוזי הסכים בא-כוחו של העורר לקיומן של ראיות לכאורה. בא-כוחו של העורר הדגיש כי הוא נעדר עבר פלילי וביקש מבית המשפט המחוזי להורות על הגשת תסקיר מעצר בעניינו. בתום הדיון, על אף התנגדות המדינה, בית המשפט המחוזי נעתר לבקשתו של העורר והורה על הגשת תסקיר מעצר על-ידי שירות המבחן.

5. ביום 26.5.2024 הגיש שירות המבחן את התסקיר מטעמו, ובו צוין כי העורר, שזהו מעצרו הראשון, מתגורר בכפר קאסם ולו ארבעה ילדים קטינים. כן צוין בתסקיר כי העורר שלל כל שימוש בסמים ואלכוהול (למעט משככי כאבים). שירות המבחן עמד על הרקע המשפחתי המורכב שבו גדל העורר והעריך כי קיים סיכון להמשך של התנהלות שולית ופורצת גבולות מצדו. שירות המבחן בחן את האפשרות לשחרר את העורר לחלופת מעצר בבית דודתו בלוד בפיקוחה ובסיוע של בני משפחה נוספים, אך התרשם כי המפקחים המוצעים אינם מעורים במצבו, ועל כן יקשה עליהם לבסס פיקוח משמעותי ולהוות גורם סמכותי כלפיו. בסיכומו של דבר, שירות המבחן התרשם כי הפיקוח שהוצע אינו נותן מענה הולם, ועל כן נמנע מלהמליץ על חלופת מעצר בעניינו.

6. בדיון שהתקיים ביום 3.6.2024 ביקש בא-כוח העורר לבחון את האפשרות להעברתו של העורר למעצר בפיקוח אלקטרוני או לחלופת מעצר. בתום הדיון, וגם זו הפעם על אף התנגדות המדינה, הורה בית המשפט המחוזי לשירות המבחן לבחון את החלופה האחרת שביקש העורר להציג.

7. ביום 23.6.2024 הגיש שירות המבחן את התסקיר המשלים מטעמו. זו הפעם תיאר שירות המבחן כי העורר שיתף שברקע למעצרו עומדים דפוסים התמכרותיים לסמים ואלכוהול. העורר תיאר צריכת אלכוהול וקנאביס בגיל הנעורים וכן העמקה של דפוסים אלה לפני כשבע שנים, תוך צריכה של סמים נוספים כגון קוקאין ואקסטזי. העורר התייחס לכך שהסתיר את מצבו בשל תחושת בושה וביקש לערוך שינוי באורחות חייו באמצעות שילובו בקהילה טיפולית. שירות המבחן מצא כי גיסתו של העורר מתאימה לשמש כמפקחת בחלופה מגבה בביתה, ככל שהעורר ישתלב בקהילה טיפולית. שירות המבחן התייחס לכך שהעורר לא החל בטיפול עובר למעצרו אך ציין כי "נוכח דפוסיו ההתמכרותיים כפי שמתאר - השתלבותו במסגרת אינטנסיבית וארוכת טווח יכולה להוות גורם מפחית סיכון בטווח הארוך". בתסקיר צוין כי ככל שבית המשפט המחוזי יאשר זאת ניתן יהיה לתאם לעורר ראיון בקהילה טיפולית, על מנת להמשיך ולבחון את התאמתו להשתלבות בה.

8. בדיון שהתקיים ביום 24.6.2024 בפני בית המשפט המחוזי טען בא כוחו של העורר כי יש למצות את הבדיקה ולבחון את האפשרות לשלב את העורר בתהליך גמילה בקהילה טיפולית. המדינה התנגדה

לכך, בין היתר, בשים לב למסוכנותו של העורר, ולפער בין שני התסקירים. עוד טענה המדינה כי התנאי הראשון שנקבע ב-בש"פ 1981/11 מדינת ישראל נ' סויסה, פ"ד סד(3) 101 (2011) (להלן: עניין סויסה) אינו מתקיים במקרה של העורר, בשים לב לכך שהוא לא החל בטיפול עובר למעצרו. כן נטען כי נוכח העובדה שלעורר רק בשלות ראשונית לטיפול - לא מתקיים התנאי השני שעניינו סיכויי ההצלחה של התהליך. לבסוף, נטען כי התנאי השלישי שנוגע מידת המסוכנות לא מתקיים מאחר שלא ניתן לאיין את מסוכנותו של העורר באמצעות החלופה המוצעת. בתום הדיון הורה בית המשפט המחוזי לשירות המבחן להגיש תסקיר משלים נוסף.

9. ביום 3.7.2024 הגיש שירות המבחן תסקיר מעצר נוסף כאמור, ובו צוין כי העורר מגלה מוטיבציה ראשונית לטיפול. זאת, מבלי להתעלם מהעובדה שלא פנה לטיפול לפני המעצר. שירות המבחן התרשם כי מעצרו של העורר מהווה גורם מרתיע ומציב גבול עבורו, אשר מגייס אותו להשתלב בטיפול לצורך גמילה. שירות המבחן התרשם עוד כי שילובו של העורר בתנאי פנימייה תוך הרחקתו מסביבה בעייתית יוכל לספק מענה למוקדי הסיכון העולים ממצבו. בהמשך לתסקיר זה השלימו הצדדים את טיעוניהם.

10. בהחלטה נזכרת בפתח הדברים דחה בית המשפט המחוזי את בקשתו של העורר להורות על המשך בחינת האפשרות לשלבו בהליך טיפולי. בית המשפט המחוזי ציין כי העורר אמנם נעדר עבר פלילי, אלא שעובדות כתב האישום מלמדות על המסוכנות הגבוהה הנשקפת ממנו. בית המשפט המחוזי ציין כי העורר לא ביקש להשתלב בטיפול מיד עם מעצרו, וכי עיתוי העלאת בקשתו להשתלבות בטיפול על-ידו "אומר דרשני" ואינו תומך בטענתו של העורר לפיה יש לו "רצון אמתי לעריכת שינוי" (פסקה 14 להחלטתו של בית המשפט המחוזי). עוד ציין בית המשפט המחוזי כי יש במועד שבו העלה העורר את בקשתו לטיפול כדי להשפיע על הערכת סיכויי הצלחת הטיפול, שבשלב זה אינם גבוהים. בית המשפט המחוזי ציין עוד כי העורר רשאי לבקש להשתלב בהליך טיפולי במסגרת התיק העיקרי. בסיכומו של דבר הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים בעניינו.

11. בערר שבפני נטען כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שדחה את המלצתו של שירות המבחן להמשך בחינתה של האפשרות לשלבו בקהילה טיפולית והורה על מעצרו עד תום ההליכים נגדו. לגישתו, המסוכנות הנשקפת ממנו אינה ברמה הגבוהה ביותר, וכמו כן הפוטנציאל השיקומי שלו הוא ממש, כך שיש להורות על שילובו בקהילה טיפולית. העורר מוסיף ומדגיש כי הוא נעדר עבר פלילי, וכי חלקו בכתב האישום הוא "פחות משמעותי" מחלקם של הנאשמים האחרים.

12. הדיון בערר התקיים בפני ביום 12.8.2024. בא-כוחו של העורר חזר והטעים כי האחרון נעדר עבר פלילי, וכי יש מקום לתת לו הזדמנות לקבל טיפול כעת משהתגבר על מחסום הבושה והוא נכון לקבל סיוע. מנגד, באת-כוח המדינה טענה כי המקרה אינו נופל לגדרם של אותם מקרים חריגים שבהם יש

לאפשר לעצור להשתלב בהליך טיפולי כבר בשלב המעצר, בהתאם לעקרונות שנקבעו בעניין סויסה. עוד הוסיפה באת-כוח המדינה כי העורר יכול לעשות צעדים ראשונים לקראת הליך שיקום כבר בתקופת המעצר באמצעות הצטרפות לקבוצה ייעודית לטיפול בהתמכרויות.

13. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים אני סבורה שדין הערר להידחות. אמנם ניתן להבין לליבו של העורר, ואף להתרשם מכנותו בכל הנוגע לרצונו להשתלב בתהליך גמילה בקהילה טיפולית. אולם, אין בכך כדי להפוך את היוצרות. עניינו של העורר אינו נמנה עם המקרים החריגים המאפשרים שילוב במסגרת טיפולית כבר בתקופת המעצר. זאת, בין היתר, מאחר שלא מתקיים בעניינו התנאי הראשון והעיקרי שנקבע בעניין סויסה, בשים לב לכך שלא החל בהליך גמילה עובר למעצרו. יש לקוות כי העורר אכן ידבק ברצונו להיגמל, וימצה את האפשרויות הפתוחות בפניו בתקופה שבה הוא שוהה מאחורי סורג ובריח.

14. סוף דבר: הערר נדחה.

ניתנה היום, י' אב תשפ"ד (14 אוגוסט 2024).

דפנה ברק-ארז
שופטת